

Betænkning afgivet af Social- og Indenrigsudvalget den 11. februar 2021

Betænkning

over

Forslag til folketingsbeslutning om en kompensationsordning til borgerne for kommunernes sagsbehandlingsfejl og fristoverskridelser på socialområdet

[af Mette Thiesen (NB) m.fl.]

1. Indstillinger

Et *flertal* i udvalget (S, V, SF, EL, KF og ALT) indstiller beslutningsforslaget til *forkastelse*.

Et *mindretal* i udvalget (DF, NB og LA) indstiller beslutningsforslaget til *vedtagelse* ved 2. (sidste) behandling.

Et *andet mindretal* i udvalget (RV) vil stemme hverken for eller imod beslutningsforslaget.

Inuit Ataqatigiit, Siumut, Sambandsflokkurin og Javnaðarflokkurin havde ved betænkningssagens afgivelse ikke medlemmer i udvalget og dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske bemærkninger i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

2. Politiske bemærkninger

Socialdemokratiet

Socialdemokratiets medlemmer af udvalget deler forslagsstillernes bekymring for retssikkerheden på handicapområdet. Imidlertid finder S ikke, at økonomisk straf og øgede udgifter for kommunerne er den rigtige vej at gå. Partiet kan derfor ikke støtte beslutningsforslaget.

For S er det afgørende, at såvel den nødvendige økonomi som den nødvendige viden og faglighed er til stede – både i tilbuddene til mennesker med handicap og i visitationen til disse tilbud. Dette er en forudsætning for, at mennesker med handicap får den rigtige hjælp i første omgang. S finder det derfor særdeles positivt, at de seneste to økonomiaftaler mellem regeringen og KL har løftet velfærdsøkonomien i kommunerne, og at regeringen har igangsat en ambitiøs evaluering af det specialiserede socialområde. Sidstnævnte har bl.a. til formål at sikre den nødvendige viden og specialisering på handicapområdet.

Venstre og Det Konservative Folkeparti

Venstres og Det Konservative Folkepartis medlemmer af udvalget er enige i, at der skal sættes fokus på fejl i den kommunale sagsbehandling og de lange ventetider i Ankestyrelsen, men vi mener ikke, at beslutningsforslaget løser de problemer.

Mod hensigten kan forslaget føre til længere sagsbehandlingstider, da forslaget risikerer at medføre flere klagesager. Samtidig kan forslaget risikere at medføre en stor økonomisk udfordring for kommunerne uden at bevirke en bedre sagsbehandling. Herudover forholder forslaget sig ikke til finansieringen af de omkostninger, der måtte følge som konsekvens af forslaget. Partierne mener endvidere, at forslaget kan skabe en uheldig præcedens om kompensationskrav i det offentlige og dermed risiko for at fjerne fokus fra grundprincippet om, at kompensationskrav ikke burde være en nødvendighed efter afgørelser i det offentlige qua arbejdet for at skabe høje standarder for kvaliteten af sagsbehandlingen. Vi kan derfor ikke støtte beslutningsforslaget.

Efter V's og KF's opfattelse bør indsatsen koncentreres om at understøtte kommunernes sagsbehandling, så borgerne kan være sikre på at få den rigtige afgørelse første gang, og om at sikre en rimelig sagsbehandlingstid i Ankestyrelsen. Vi ønsker derfor, at ministeren skal komme med forslag til, hvordan borgerne skal få større retssikkerhed på socialområdet, og hvordan ministeren vil sikre hurtigere sagsbehandling i den kommunale forvaltning og rimelige sagsbehandlingstider i Ankestyrelsen.

Dansk Folkeparti

Dansk Folkepartis medlemmer af udvalget mener, at omgørelsesprocenterne taler deres tydelige sprog. Der er behov for ændringer på området, når omkring halvdelen af de sager, der påklages til Ankestyrelsen, omgøres eller hjemvises. Derfor mener DF, at hensigten bag beslutningsforslaget er rigtig og nødvendig.

Allerede før de seneste omgørelsesprocenter blev offentliggjort, kæmpede DF for at gøre socialområdet bedre ved at sikre borgerne en ordentlig behandling og retssikkerhed.

Adskillige gange har DF fremsat forslag om at indføre bl.a. økonomisk kompensation, når borgeren får medhold i en klagesag mod kommunen, og forslag om at indføre opsættende virkning ved klagesager, så borgerne ikke mister nødvendige ydelser, mens en sag behandles i Ankestyrelsen m.v.

I DF er vi enige i intentionen bag forslaget – nemlig at kommunerne skal være deres ansvar bevidst og træffe rigtige afgørelser. Det skal ikke kunne betale sig for kommunen at træffe forkerte afgørelser, og derfor må det have den konsekvens, at borgeren skal kompenseres økonomisk, når kommunen laver fejl.

I DF mener vi, at det er vigtigt at sikre borgerne rådgivning og juridisk bistand, fordi borgerne alt for ofte står alene i kampen mod systemet, hvor beslutningsforslaget er et skridt i den rigtige retning. DF tilslutter sig forslaget, fordi der er et akut behov for at forbedre borgernes retssikkerhed og for at sikre, at det fremadrettet kan betale sig for kommunerne at træffe rigtige afgørelser.

Socialistisk Folkeparti

Socialistisk Folkepartis medlemmer af udvalget deler forslagsstillernes bekymring for retssikkerheden på handicapområdet, hvor der observeres en høj grad af fejl i påklagede sager. Derfor oplever flere borgere med et handicap at få frataget deres hjælp eller at få mindre hjælp, end de har behov for. SF er enig i, at der er behov for en styrkelse af borgernes retssikkerhed, herunder også oprettelse af en retssikkerhedsfond.

Dog mener vi ikke, at den model, der stilles forslag om i beslutningsforslaget, er den rigtige. Borgeren har brug for den rette hjælp på det rigtige tidspunkt og ikke for en økonomisk kompensation, når der sker fejl i sagsbehandlingen eller kommunen får omgjort en afgørelse. Vi mener dog, at kommunerne skal kompensere borgerne, når de har haft ekstra udgifter i forbindelse med deres handicap på grund af forkerte afgørelser fra kommunen. SF mener, at Ankestyrelsen skal have mulighed for at idømme kommunerne en bød i de tilfælde, hvor kommunen bevidst har undladt at give borgeren en ydelse med det formål at spare penge. Den bød skal gå til en retssikkerhedsfond, der skal anvende midlerne til initiativer, der kan styrke retssikkerheden i hele landet.

Om end SF er enig i, at der bør indføres opsættende virkning ved klage, finder vi ikke, at en økonomisk straf for kommunerne er den rigtige vej at gå. Vi kan derfor ikke stemme ja til beslutningsforslaget ved 2. (sidste) behandling.

Radikale Venstre

Radikale Venstres medlemmer af udvalget mener, at borgerne skal kunne regne med, at lovgivningen bliver overholdt. Det gælder naturligvis også på socialområdet.

RV kan grundlæggende støtte intentionerne med forslaget og er positiv over for at se på forskellige værktøjer, der kan være med til at mindske antallet af uretmæssige afgørelser på socialområdet.

Særlig de høje omgørelsesprocenter på det specialiserede socialområde finder RV stærkt bekymrende, og de vidner om, at der er behov for politiske tiltag, der kan styrke retssikkerheden på socialområdet, herunder på handicapområdet.

RV bemærker i den forbindelse, at der i øjeblikket pågår en grundig evaluering af den nuværende planlægning og organisering af det specialiserede socialområde med henblik på at styrke indsatsen. RV ser frem til, at bl.a. overvejelser om konsekvenserne ved overskridelse af kommunernes sagsbehandlingsfrister og sagsbehandlingsfejl samt kompensation til borgerne og opsættende virkning ved klagesager indgår i evalueringen.

På den baggrund kan RV støtte ambitionen i forslaget, men på nuværende tidspunkt er de økonomiske konsekvenser af forslaget ikke kendt, og RV kan derfor ikke støtte forslaget, som det foreligger.

Enhedslisten

For Enhedslistens medlemmer af udvalget er det åbenlyst, at der i mange af landets kommuner føres en stærkt grænsesøgende sagsbehandling, der medfører, at mange borgere med handicap ikke får den støtte og hjælp, de har ret til efter lovgivningen, eller at de modtager den med urimelig forsinkelse. Antallet af omgørelser i klagesager er kæmpestort, og praksisundersøgelser fra Ankestyrelsen dokumenterer tilsvarende et meget stort antal forkerte afgørelser. Sådan har det været længe, og sådan kan det ikke fortsætte. Derfor er der behov for politisk handling.

Der pågår i øjeblikket en omfattende evaluering af hele det specialiserede socialområde, der efter EL's opfattelse bør resultere i en omfattende omlægning af handicapområdets organisering og finansiering. En sådan omlægning må gå hånd i hånd med en styrkelse af borgernes retssikkerhed, så borgerne kan regne med at få den støtte og hjælp, de har krav på.

På den baggrund er det EL's opfattelse, at der skal gennemføres en række lovændringer, der styrker borgernes retssikkerhed, således at en omlægning af handicapområdet ledsages af en forbedret retssikkerhed. Sådanne lovændringer bør bl.a. indeholde regler vedrørende opsættende virkning og kompensation til borgere, der ikke har modtaget den støtte, de efter loven har krav på.

EL finder dog ikke, at beslutningsforslagets konkrete forslag om bl.a. dagbøder og dynamisk skiftende regler for opsættende virkning er de rette til at sikre borgernes retssikkerhed på handicapområdet, og EL kan derfor ikke støtte beslutningsforslaget.

3. Udvalgsarbejdet

Beslutningsforslaget blev fremsat den 30. oktober 2020 og var til 1. behandling den 8. december 2020. Beslutningsforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Social- og Indenrigsudvalget.

Oversigt over beslutningsforslagets sagsforløb og dokumenter

Beslutningsforslaget og dokumenterne i forbindelse med udvalgsbehandlingen kan læses under beslutningsforslaget på Folketingets hjemmeside www.ft.dk.

Møder

Udvalget har behandlet beslutningsforslaget i 3 møder.

Bilag

Under udvalgsarbejdet er der omdelt 3 bilag på beslutningsforslaget.

Birgitte Vind (S) Bjørn Brandenburg (S) Camilla Fabricius (S) Christian Rabjerg Madsen (S) Daniel Toft Jakobsen (S) Malte Larsen (S) Tanja Larsson (S) Rasmus Stoklund (S) Henrik Vinther (RV) Kristian Hegaard (RV) Jacob Mark (SF) Charlotte Broman Mølbæk (SF) Kirsten Normann Andersen (SF) fmd. Pernille Skipper (EL) Jakob Sølvhøj (EL) Torsten Gejl (ALT) Karen Ellemann (V) Anni Matthiesen (V) Marie Bjerre (V) Marlene Ambo-Rasmussen (V) Hans Andersen (V) Stén Knuth (V) Karina Adsbøl (DF) nfm. Liselott Blixt (DF) Jens Henrik Thulesen Dahl (DF) Brigitte Klitskov Jerkel (KF) Per Larsen (KF) Mette Thiesen (NB) Ole Birk Olesen (LA)

Inuit Ataatigiit, Siumut, Sambandsflokkurin og Javnaðarflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Socialdemokratiet (S)	49	Liberal Alliance (LA)	3
Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	40	Alternativet (ALT)	1
Dansk Folkeparti (DF)	16	Inuit Ataatigiit (IA)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	15	Siumut (SIU)	1
Radikale Venstre (RV)	14	Sambandsflokkurin (SP)	1
Enhedslisten (EL)	13	Javnaðarflokkurin (JF)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	12	Uden for folketingsgrupperne (UFG)	8
Nye Borgerlige (NB)	4		